

Domoszlói III. András Általános Iskola
3263 Domoszló, Deák Ferenc tér 5.
domisuli@gmail.com
OM: 201520

Diabéteszes gyermek speciális ellátási eljárásrendje

Készítette:

Ivány Beata

Tartalom

Bevezető	3
A diabéteszes gyermek iskolai ellátása az iskolában	4
„Hypós csomag”:	4
I. Testmozgás:	4
II. Étkezés:	4
A diabétesz során jelentkező kellemetlen (rosszullét) állapotok, annak kezelése.....	5
I. Hipoglikémia (vércukorszint leesés):	5
II. Hiperglikémia (tartósan magas vércukorszint):	6
Legitimáció	8

Bevezető

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz, egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

Gyermekkori diabétesz tünetei

A gyermekkorban jelentkező cukorbetegség tünetei is hasonlóak a felnőttkorban jelentkezőhöz, általában a tünetek specifikussága miatt könnyen felismerhető a diabétesz.

Cukorbetegség fő tünetei:

- szomjúság érzet
- fokozott vizeletürítés
- nehéz sebgyógyulás
- fogyás, ennek ellenére nagy étvágy, állandó éhségérzet
- acetonos lehelet

Gyerekkori diabétesz kezelése

A gyermekkori cukorbetegség terápiája nagyban függ a diabétesz típusától. Az 1-es típusú diabétesz esetén a gyermek kezelőorvosa által meghatározott inzulinterápiára van szükség.

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

1. inzulinterápia
2. étrendi kezelés
3. helyes életmód

A kezelés módját mindig diabetológus szakorvos állapítja meg, ami függ a diabétesz típusától, a gyermek vércukorszintjétől is.

1-es típusú cukorbetegség esetén elengedhetetlen az inzulinterápia, mert ebben az esetben a páciens hasnyálmirigye nem termel inzulint, így azt külső forrásból kell bevinni az erre kialakított inzulinadagoló pen segítségével, vagy inzulinpumpával (a kezelőorvos által előírt).

Az injekciót általában a hasi zsírszövetbe érdemes adni.

1-es típusú cukorbetegség kezelésének szervez része az diéta, azaz a táplálkozási szokások megváltoztatása, a natív cukormentes étrend, illetve számolnia kell az inzulinadaghoz kimért napi szénhidrát mennyiségét.

Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek kezelésében a rendszeres vércukor ellenőrzés, étkezések előtt és azokat követően is érdemes ellenőrizni a vér cukorkoncentrációját.

Helyes étrend:

- Kerülni kell a hozzáadott cukrot tartalmazó ételeket,
- Törekni kell a napjában többszöri zöldség és gyümölcs fogyasztására,
- A teljes kiőrlésű gabonák fogyasztása a fehér lisztből készületekkel szemben.
- Az elegendő folyadék elfogyasztására.

A diabéteszes gyermek iskolai ellátása az iskolában

Minden esetben év elején a diabéteszes gyermek szülőjével egyeztet az iskola. A szülő kéréseit, tájékoztatását feljegyz, arról tájékoztatja az iskola dolgozóit. A szülővel az iskola az arra kijelölt pedagógus által folyamatosan tartja a kapcsolatot. Az év közben felmerülő további kérésekről, változtatásokról az iskola dolgozóit tájékoztatja.

„Hypós csomag”:

A szülő biztosítja az ún. „hypós csomagot”, melyben gyorsan és lassan felszívódó szénhidrátot tartalmazó, szavatosságilag sokáig elálló ételek és italok találhatók. A csomagot a gyermek osztályában helyezik el az arra kijelölt helyre (könnyen hozzáférhető). A csomag kiürüléséről az arra megbízott pedagógus tájékoztatja a szülőt, aki azt feltölti, pótolja.

I. Testmozgás:

A testnevelés óra, a testmozgás hatással van a gyermek vércukorszintjére. *Erős testmozgás felfelé viszi a cukrot, az enyhébb testmozgás pedig lefelé.*

- Erős testmozgás előtt a vércukorszintet ellenőrizni kell.
- Ha túl magas (12 feletti, de ezt az értéket a szülővel megbeszéljük), akkor:
 1. nem vehet részt az erős testmozgásban
 2. fel kell hívni a szülőt, mert plusz inzulin beadása szükséges, így a szülő kérésének megfelelő mennyiséget kap a gyermek
 3. laza mozgás, sétálás leviszi a vércukorszintet
 4. sok folyadékot fogyasztása szintén csökkenti azt.
- Ha túl alacsony (6 alatti, de ezt az értéket a szülővel megbeszéljük), akkor:
 1. kapjon gyorsan felszívódó szénhidrátot tartalmazó ételt, italt (pl. szőlőcukor)
 2. utána kapjon lassan felszívódó szénhidrátot tartalmazó ételt, italt (pl. kekszet) a „hypós csomagból”

II. Étkezés:

- A szülő kérésének megfelelő ételeket ehet.
- Ha a szülő kéri, hogy saját hozott ételt kapjon, akkor annak tárolását az iskola tanárijában lévő hűtőben, vagy a konyhával egyeztetve a konyha hűtőjében lehet tárolni. Az ebédnél ügyelő tanárnak ügyelni kell arra, hogy a gyermek ahhoz hozzájusson.
- A gyermek vércukorszintjét étkezés előtt és után ellenőrizni kell, és annak függvényében a szülő kérésének megfelelően (év elején egyeztetve) kezelni.

- **Ha túl magas** (12 feletti, de ezt az értéket a szülővel megbeszéljük), akkor:
 1. fel kell hívni a szülőt, mert plusz inzulin beadása szükséges, így a szülő kérésének megfelelő mennyiséget kap a gyermek
 2. laza mozgás, sétálás leviszi a vércukorszintet
 3. sok folyadékot fogyasztása szintén csökkenti azt.
- **Ha túl alacsony** (6 alatti, de ezt az értéket a szülővel megbeszéljük), akkor:
 1. kapjon gyorsan felszívódó szénhidrátot tartalmazó ételt, italt (pl. szőlőcukor)
 2. utána kapjon lassan felszívódó szénhidrátot tartalmazó ételt, italt (pl. kekszet) a „hypós csomagból”

A diabétesz során jelentkező kellemetlen (rosszullét) állapotok, annak kezelése

I. Hipoglikémia (vércukorszint leesés):

- a túl sok inzulin, vagy kevés szénhidrát hatására,
- a sokáig tartó testmozgás miatt alakulhat ki.

Az 1-es típusú cukorbetegknél nagyobb eséllyel lép fel hipoglikémia, ami kezeletlenül akár igen veszélyessé is válhat. Ilyen rosszullét több okból alakulhat ki.

- Ha a gyermek az inzulin beadása után nem étkezett,
- A gyermek későn étkezett,
- Túl sok inzulint kapott kimerítő testmozgás után,
- Rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik az fel.

Bizonyos gyógyszert (sulfanilurea) kapó gyermekeknél a Glukagon beadása tilos.

Helyes inzulinadagokkal és étkezéssel a veszély lecsökkenthető.

Hipoglikémia tüneteit:

- rosszullét,
- heves szívdobogás,
- szédülés,
- remegés,
- sápadtság,
- izzadás,
- látászavar,
- beszédzavar,
- gyengeség
- éhségérzet
- hányinger, hányás

Hipoglikémia esetén az eljárásrend:

A hipoglikémia azonnali kezelést igényel mert a cukorbeteg gyermek rosszul lehet.

- **Roszcullét esetén** szőlőcukrot, esetleg glükóztáblettát kell a gyermeknek beadni, majd meg kell etetni vele egy kekszet.

A cél: Minél gyorsabban történjen meg a vércukorszint emelés, ugyanis, ha nem javul, akkor eszméletvesztés, rángógörccs is felléphet.

Előfordul, hogy **hirtelen alakul ki a tudatzavar**. Ilyenkor, ha még eszméleténél van a gyermek, és nyelni tud, nekünk kell megetetni, vagy feloldva megitatni a szőlőcukrot a beteggel. A szőlőcukor már a szájból elkezd felszívódni. Ezt követően kekszet vagy rostos levet, ill. tejet itathatunk, hogy az ezekben található összetett szénhidrátok lassabban, de emeljék a vércukorszintet

Az eszméletlen gyermeknek:

1. Ebben az esetben mindig értesítsük a mentőket a kórházba szállításhoz és csak utána értesítjük a szülőket.
2. Biztosítani kell mielőbbi szabad légutat. Stabil oldalfektetésbe vagy, az oldalára vagy a hasára kell fektetni, hogy az esetleges légúti akadály (pl. nyál) könnyen tudjon távozni, pl. kifolyni a szájüregből.
3. Az eszméletlen vagy görcsölő gyermeknek:
 - 1-3. osztályos gyermek esetén a kisiskola szertárában elhelyezett hűtőben lévő Glukagon injekciót
 - 4-5. osztályos gyermek esetén a nagyiskola tanári étkezőjében elhelyezett hűtőben lévő Glukagon injekciótkell beadni, ha azt kaphatja (a szülő felelős ennek biztosításáról, ha a gyermek kaphatja). A fecskendőben elő van készítve az oldószer, mellette van a hatóanyagot tartalmazó porampulla. Ennek a műanyag kupakját kell lepattintani, majd az oldószert a gumidugót átszúrva hozzáfecskendezni. Ilyenkor a por feloldódik. Ekkor vissza kell szívni az oldatot a fecskendőbe. Azt légteleníteni kell úgy, hogy a tűt felfelé tartva kinyomjuk belőle a levegőt, majd a test bármelyik izmába szúrva beadjuk a betegnek. Az injekció után a tudat elkezd kitisztulni.
4. Amikor már nyelésre képes a gyermek, szájon át adunk neki cukrot a fentiek szerint.

II. Hiperglikémia (tartósan magas vércukorszint):

Egyes esetekben a hipoglikémia ellentéte is előfordulhat, amit hiperglikémiának nevezünk. Ebben az esetben a gyermek vércukorszintje tartósan magas lesz, ez főleg 1-es típusú diabéteszben fordul elő, inzulin hiányában.

Ennek veszélye: A ketoacidózis kialakulásával, amely azt jelenti, hogy a szervezet a zsíradék raktárak bontásából próbálja fedezni a szükséges energiát, toxikus hatású ketontestek keletkeznek.

Hiperglikémia tüneteit:

- fő tünete az acetonos lehelet,
- hányinger,
- hasfájás,
- szapora, mély légzés is.

Hiperglikémia esetén az eljárásrend:

A hiperglikémia azonnali ellátást igényel, kezelése kórházakban történik.

Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba. Megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges.

1. A cukorbeteg gyermeknek minden esetben be kell adni az inzulint és tartani kell be az előírt diétát.
2. Lázas megbetegedés idején a gyermek igyon bőségesen, kerülni kell a zsírok fogyasztását, de a normális szénhidrátbevitelt biztosítani kell. A szénhidrátbevitel ilyenkor pl. gyümölcslevek formájában is történhet.
3. **Ha a hányás kialakul, és a szájon át való folyadékbevitel nem oldható meg, mentőt kell hívni és kórházi kezelés szükséges, ahol infúzió segítségével tartják fenn a szervezet egyensúlyi állapotát.**

Legitimáció

A nevelőtestület és az iskolában dolgozók2022.08.30......-én megismerték.

Tóthné Rácz Erika

Tóthné Rácz Erika
Tanítói mk. vezetője

Seresné Dely Mónika

Seresné Dely Mónika
Tanári mk. vezetője

A Szülői Munkaközösség2022.08.30......-én megismerte.

Szülői Munkaközösség elnöke:.....[Signature].....

Iskolai védőnői feladatokat ellátó védőnő2022.08.30......-én megismerte.

Iskolai védőnő:[Signature].....

Domoszló Községi Kormányzata
VÉDŐNŐI IRODA
3263 Domoszló, Kossuth út 47/1.
Kód: 001032627
Tel.: 03-37/365-656

Az iskolai egészségügyi ellátást biztosító orvos2022.08.30......-án
véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

orvos

Az eljárásrendből egy példányt a diabétesszel érintett gyermek szülőjének át kell adni.

Az eljárásrendből egy-egy példányt a tanáriiban, a diabéteszes gyermeket érintő osztályban, a tornateremben és az étkezőben el kell helyezni.

Domoszló, 2022. 08.30.

Ivány Beata
Intézményvezető helyettes